

VIJF KUNSTBORDEN VOOR 100 JAAR KNOKKE BADPLAATS 1880-1980.

De reeds eerder door "Cnoc is ier" uitgegeven reeks van 12 kunstborden kende een ongemene bijval. Ze vormden in vele salons en inrichtingen een enige verzameling waarop men terecht fier gaat. Waar ze niet meer heruitgegeven worden, zullen ze met de jaren een zeldzame kostbaarheid vormen. Hetzelfde kan gezegd worden van het grote bord met het schild van Knokke en twaalf zichtjes.

Waar de reeks rond was, werd ons van verschillende zijden gevraagd wanneer weer kunstborden zouden aangeboden worden?

We hebben niet lang op een enige gelegenheid moeten wachten.

Bij gelegenheid van "100 Jaar Knokke Badplaats" zal de heemkring vijf nieuwe kunstborden aanbieden, dan nog met oude oorspronkelijke tekeningen van Lutzenrath en Auguin. Weer iets enigs...

Het eerste bord zal binnenkort te verkrijgen zijn, met een algemeen zicht op het eerste strand met vuurtoren en drie instellingen op de duinen in 1885, tekening van Lutzenrath.

Het wordt een reeks van vijf, die mekaar over enkele maanden zullen opvolgen: het eerste rusthuis van Dries Verheye in 1880; de "Congo" van vuurtorenwachter Frans Lutzenrath in 1885; het paviljoentje van Charles Lievens in 1885; tenslotte de eerste stenen zeedijk met "Grand Hotel" in 1890. De oplage blijft beperkt en er zal naderhand geen tweede uitgave volgen.

Hoeveel zulks zal kosten? Zoals steeds wordt de prijs gehouden bij deze van de fabriek. En waar aanvankelijk een bord enkel 200 fr. kostte, is de prijs ook geleidelijk opgelopen, in zover dat de nieuwe borden nu 400 fr. stuk zullen aangerekend worden. Neen, het is niet veel, als men weet dat voor de oude borden door de verzamelaars reeds 1.000 fr. en meer geboden wordt. U weet het nu. En de borden worden aan onze leden voorbehouden.

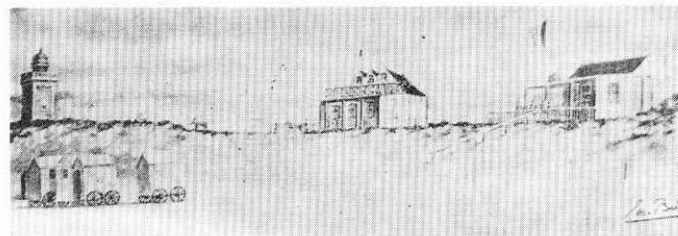
Van 9 tot 11 mei gaat in het "Boudewijncentrum" de tentoonstelling "100 Jaar Knokke Badplaats" door. Tegen deze datum is het eerste bord van de reeks zeker klaar. Het beste is bij de bestuursleden van "Cnoc is ier" het eerste bord te bespreken. U zult het besteld krijgen zodra het verschijnt, en dat is nu reeds in april.

Vijf kunstborden voor "100 Jaar Knokke Badplaats". Het eerste verschijnt binnenkort: 400 fr. te bestellen in het lokaal of bij het bestuur, of door storting op een van onze bankrekeningnummers: Generale bank: 280-0427920-90
Kredietbank : 478-4202601-29
ASLK Knokke : 001-0596593-22

Opmerking: Personen van buiten Knokke dienen de borden zelf te komen afhalen: het breekbaar materiaal kan niet met de post besteld worden.

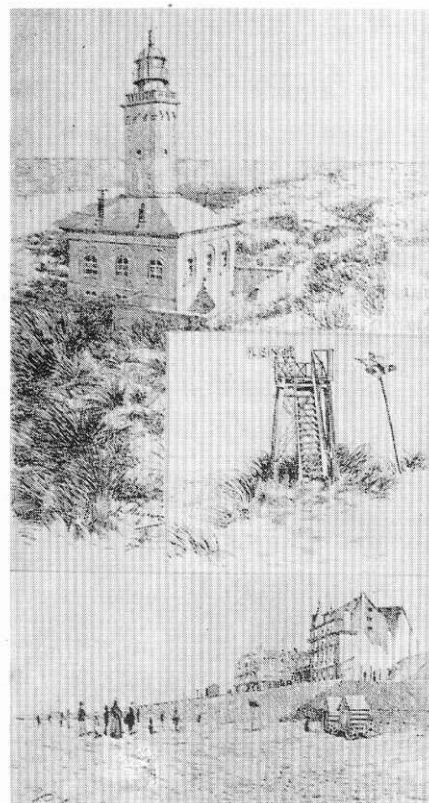
100 JAAR KNOKKE - BADPLAATS

1880

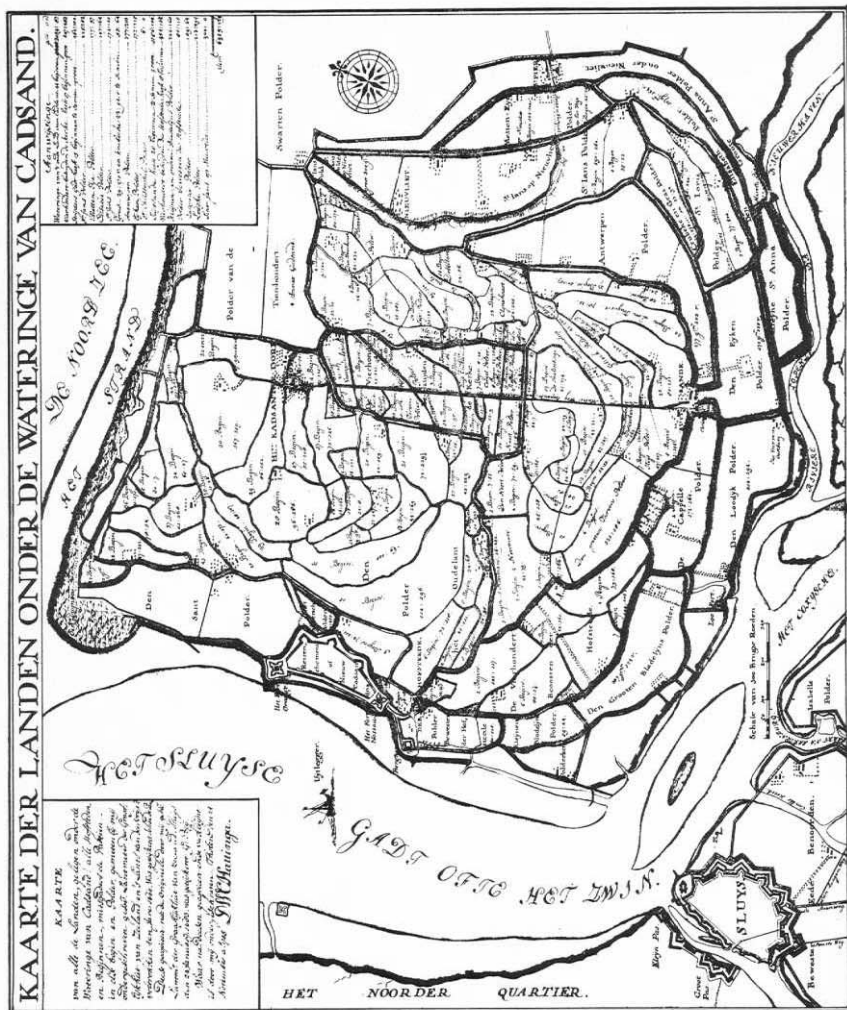
1980

Na de "Pavillon du Phare" van Dries Verheye, kwamen na 1880 ook nog de "Congo" van Lutzenrath en de "Marguerite" van Lievens bij de vuurtoren aansluiten (tek. Em. Bulcke)

Het zijn vooral de kunstenaars die het eerste strand van Knokke gezien hebben. Daarbij was Edgard Auguin. Hij tekende (links) de vuurtoren op de duinhooft en op het strand de uitkijktoren om over zee te blikken, de "Belvédère" met op de paal 'n chinees. Auguin kwam ook later terug, na 1890, toen reeds de dijk aangelegd was en het "Grand Hôtel" opgetrokken. De tekeningen werden afgedrukt in het boek van Auguin over de kust, met ook (boven) de ezels mee die door de duinen tot bij de eerste badplaats van Knokke kwamen.

Cliché's "BRUGSCH HANDELSBLAD", dat wekelijks al het nieuws van "CNOC IS IER" afdrukt.

"KAARTE DER LANDEEN ONDER DE WATERINGE VAN CADSAND" (1)

Deze 17de eeuwse kaart van Hattinga is heel zeldzaam; Hattinga heeft niet alleen de streek getekend zoals ze was in zijn tijd, hij heeft door het tekenen van de kleine aanworpeldertjes ook een beeld gegeven hoe de streek er heeft uitgezien vóór de rampzalige stormvloed van 1376.

Degenen die nu over de weg rijden van Cadzand naar Zuidzande kunnen, door optellend rond te kijken en te vergelijken met de kaart van Hattinga, zien dat de kleine bochten in deze anders rechte weg juist daar liggen waar vroeger de oude dijken van de aanworpeldertjes lagen. Na de ramp van 1376 hebben de ingelanden (2) zich tegen het water verdedigd door de ringdijk dwars door de verschillende poldertjes te leggen. Daarna hebben ze in 1399 de polder "400 gemeet bezuiden de kerk van Cadsand" herdijkt, niet alleen met poldertjes van Cadzand maar ook met enkele van Zuidzande. In de Strijdersgatpolder van 1415 hebben ze hetzelfde gedaan.

De vergelijking van deze kaart van Hattinga met de kaart van P. Pourbus uit 1570 (3) toont aan dat de "10 Hondertpolder" die we bij Pourbus vinden, in Hattinga's tijd reeds gehalveerd is door de zee. Let ook op het nu verdwenen dorp Nieuwvliet in de St.-Janspolder en het dorp St.-Pier (St.-Pieter) in de Grote St.-Annapolder. Bij Hattinga ziet men ook ten noordwesten van Cadzand de lange String liggen, vroeger bekend als "het water den Val". Dit water scheidde het eiland Cadzand van het eiland West-Middenzand (4). Na verzanding en opslijking heeft men het afgedamd waardoor beide eilanden één geheel vormden.

De hiernavolgende teksten uit het oude leenboek van de Burg van Brugge tonen ons dat de Ridders de leengoederen van de Graaf van Vlaanderen in de eerste helft van de 14de eeuw beheerden en met hun vele manschappen de kleine aanworpeldertjes indijkten.

CAEDSANT (5)

Mijn heer Jan van Montenguh Ridder, houd een leengoed van Mijn heer van Vlaendre, van 126 gemete lands lighende in Caedsant met 224 manscepe dertoe behorende houdende 110 gemete van de lands lettel min of meer metten anworpen die toe behoren en staet ten dienste te tūwen en warden.

Mijn heer van Axele houd een leeng. van mijn heer vorz. van 166 gemeten en 116 roeden lands lettel min of meer met 327 gemeten manscepen en zijn deel van de **anworpe die valt bewesten der kerke van Caedsant** al den vorz. leene toe behorend lighende in Caedsant en staat te dienste te tūwen en warden.

Tenslotte dank ik het Algemeen Rijksarchief van 's Gravenhage voor het bereidwillig afstaan van de cliché van de kaart van Hattinga.

G. ADRIAENSSENS.

(1) Atlas Hattinga, deel II nr. 22, Algemeen Rijksarchief 's Gravenhage.

(2) bewoners van het eiland

(3) Kaart P. Pourbus, Raadzaal van het stadhuis te Brugge.

(4) Cnoc is ier, nr. 3 jaargang 1974, Het ontstaan en de samensmelting van de eilanden Cadzand, West-Middenzand en Zuidzand, door G.A.

(5) Rekenkamer 1073 A.R. Brussel f. 15 - Caedsant en Ardenburgh ambacht.

100 JAAR
KNOKKE
BADPLAATS

1880
1980

Tot de genoegens van het eerste strand (boven) hoorde een ritje op de langoor.

Enkel 10 jaar duurde de badplaats bij de duinen. Dan werd in 1890 de stenen zeedijk aangelegd over een breedte van 500 meter en het "Grand Hôtel de Knokke" gebouwd. Vlug kwamen (links) meer gebouwen aansluiten met centraal de "Place Publique" die het Van Bunneplein zou worden.

De vuurtoren bleef wel voor de herinnering van weleer zorgen, met ten oosten het "Hôtel de la Plage" van Baeyens. Het zou al verdwijnen, ook 't zand op het strand. Een eeuw liep met Knokke-Badplaats door. En dan werd zand opgespoten. We maakten in 1979 een foto op dezelfde plaats (onder) : allemaal nieuwe gebouwen op de dijk, geen vuurtoren meer, maar weer veel zand.

Cliché's "BRUGSCH
HANDELSBLAD"
(waarin steeds de "Dag-
klapper uit Knokke ver-
schijnt)